

'Het Lam Gods': een wereldberoemd schilderij en een hemelse visioen

Artikel, juni 2026 (korte versie)

Ignace Demaerel heeft net een nieuw boek gepubliceerd over 'Het Lam Gods'. In dit artikel kan je een voorproefje krijgen van waar dat over gaat.

Welke Belg heeft nog nooit van 'Het Lam Gods' gehoord? Het wereldberoemde meesterwerk van de gebroeders **Hubert en Jan Van Eyck** uit 1432 hangt in Gent, en jaarlijks komen honderdduizenden van heinde en verre om het te bewonderen. Sinds 2012 staat het bijzonder in de belangstelling omdat er een grondige **restauratie** bezig is die eind dit jaar (2026) afgerond zal worden. Verschillende boeiende documentaires werden er de laatste jaren aan gewijd en iedereen kijkt met reikhalzend verlangen uit naar de 'openbaring' van dit kunstwerk in al zijn oorspronkelijke glorie.

Het werk zelf staat in de Sint-Baafskathedraal in Gent en is een zogenaamd **altaarstuk**. Het telt 12 panelen, zowel binnen als buiten beschilderd met olieverf op eikenhout – samen 24 taferelen dus. Het is bijna 600 jaar oud en perfect bewaard, ongelooflijk gedetailleerd, diep en rijk symbolisch. Dankzij de moderne technologie werd het gescand in de allerhoogste resolutie en kan vandaag iedereen **de microscopische details** online gratis bewonderen (zie link aan het

einde). Het uitzonderlijke vakmanschap en engelengeduld van de kunstenaars wordt duidelijker dan ooit tevoren.

Het kunstwerk heeft ook **een heel bewogen geschiedenis** achter de rug: het werd dertienmaal gestolen, verstoep, van brand gered, gecensureerd, geconfisqueerd, door de nazi's in een Oostenrijkse zoutmijn verstoep en weer gered door Australische dubbelagenten... De Amerikaanse kunsthistoricus Noah Charney noemt het 'het meest gestolen én **meest invloedrijke kunstwerk aller tijden**'. Het blijft ons intrigeren door de vele mysteries waarmee het omgeven is: wie precies waren Hubert en Jan Van Eyck, en wat bedoelden ze met de vele symbolen en verwijzingen? En waarom blijft dat ene (in 1934) gestolen paneel onvindbaar?

Kunsthistorisch gezien is het een unicum, en de esthetische kwaliteiten kunnen nauwelijks genoeg geprezen worden. Maar wie staat eigenlijk stil bij **de echte bedoeling, de boodschap** die de meesters wilden overbrengen? Er zit namelijk een massa theologisch denkwerk en bijbelkennis achter, voor wie vertrouwd is met de geestelijke rijkdommen uit de joods-christelijke traditie. Eigenlijk zit **het hele heilsverhaal** samengebald in de 24 panelen: van Adam en Eva en de verboden vrucht, langs de oudtestamentische profeten en Johannes De Doper, naar Jezus Christus als het Lam Gods en verder naar de apostelen, kerkleiders, heiligen en martelaren, tot de eeuwige toekomst en het nieuwe Jeruzalem.

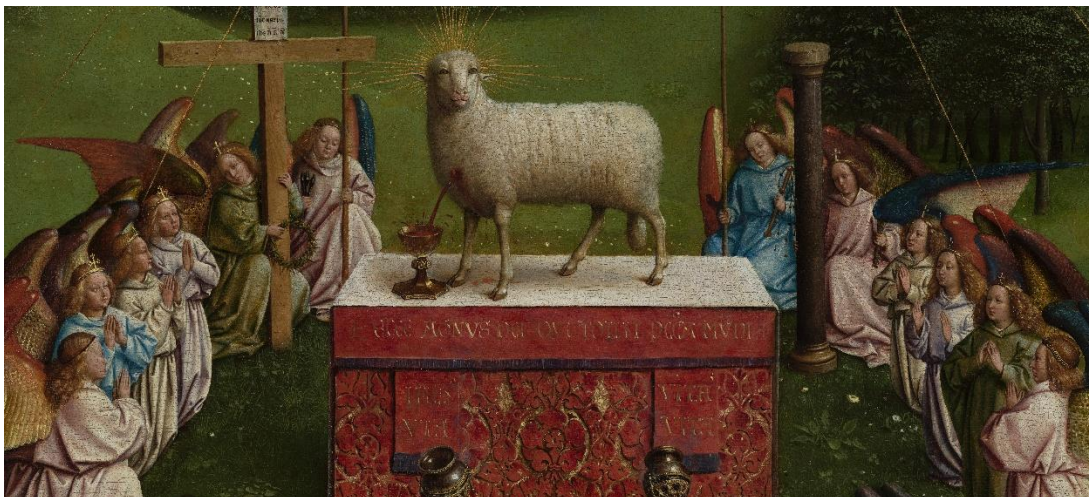
Maar in het middenste paneel, in het centrum van alles, staat **het Lam op een altaar**, en rondom Hem staan engelen en stromen allerlei groepen mensen toe om Hem te aanbidden. De inspiratie voor dit bijbelse thema komt natuurlijk uit de visioenen van Johannes (in Openbaring 4-5), waar het Lam van God verschijnt op de troon, naast God zelf.

Het meesterwerk is dus door en door religieus, maar de moderne mens in **onze seculiere cultuur** is grotendeels religieus analfabeet geworden. De meeste

commentaren blijven enkel bij de esthetische buitenkant en de sublieme verftechnieken steken. Maar dit doet Van Eyck onrecht aan: zoals iemand die een prachtig cadeau krijgt, maar vol bewondering blijft staren naar het (zeer kunstzinnige) inpakpapier. De schilders wilden een nog veel subliemere wereld voor ons openen!

Hoe indrukwekkend het kunstwerk ook is, de oorspronkelijke scène in Openbaring is nog meer verbluffend: **de hemelse taferelen rond God op de troon**, de vier 'superwezens', de 24 oudsten en de miljoenen engelen. Wie deze teksten diep tot zich laat doordringen, wordt er stil van: je proeft iets van de zinderende intensiteit die daarboven moet bestaan. Je voelt in alle bewoordingen dat Johannes met beperkte, aardse termen bovenaardse realiteiten probeert te beschrijven: de heerlijkheid van de geestelijke wereld die hij zag moet **nog honderdmaal** indringender en adembenemender zijn, onbeschrijflijk en onuitsprekelijk. In het nieuwe Jeruzalem zijn de straten 'van goud, doorschijnend als kristal' (Openb. 21:18-21): zulk materiaal bestaat hier nergens, en daarboven wordt het zelfs voor het allerlaagste – de bestrating – gebruikt.

In Openb. 5:1 begint de 'spannende' scène pas echt: **de boekrol met de zeven zegels** wordt bovengehaald en niemand lijkt waardig te zijn om die te openen. Johannes weent bitter. Een engel troost hem met de verzekering dat 'de leeuw uit de stam van Juda' wél bij machte is de zegels te verbreken en de goddelijke geheimen te ontsluiten. Johannes kijkt dus vol verwachting naar de troon: er werd een koninklijke, statige leeuw aangekondigd en plots zag hij daar **een zwak lam, bovendien 'als geslacht'**, dus 'gekeeld' en bebloed. Wat een contrast!

Voor onze aardse ogen zou zulke scène **aanstootgevend** zijn, afstotelijk, want wreed en bloederig. Maar Johannes keek met geestelijke ogen en zag dieper: de ongelooflijke moed en kracht van dat lam, dat zich vrijwillig had laten molesteren. Pure zachtmoedigheid en liefde kwamen uit zijn ogen. Het 'geslacht zijn' is in hemels perspectief niet iets vies om van wég te kijken, maar de hoogste en edelste daad ooit: **het toppunt van liefde**, die tot het uiterste gaat, zuiver en onvermengd.

Dat Lam – Jezus uiteraard – heeft het ultieme offer gebracht: zichzelf! In het Oude Testament hadden de priesters eeuwenlang schapen, bokken en runderen geofferd; Jezus' offer was véle niveaus hoger en oneindig waardevoller. Bloed is eindeloos veel 'duurder' of **kostbaarder dan goud** (1 Petr. 1:18-19): wie zijn bloed geeft, geeft álles. En Jezus deed het bovendien met volle overtuiging, bewust en zonder enig spoor van wrok of tegenzin: met volmaakte liefde.

Johannes De Doper had dat profetisch allang 'gezien': hij profeteerde over Jezus als "*het Lam Gods dat de zonden van de wereld wegneemt*" (Joh. 1:29). In Openb. 13:8 staat bovendien geschreven dat "*het lam **geslacht was vóór de grondlegging van de wereld***"! Het besluit dat Jezus zijn leven zou geven – als het nodig was – was al genomen vóór Adam en Eva van de boom gegeten hadden. Zo is God – en Zijn Zoon – al van in de eeuwigheid: liefde is Zijn wezen. Hij kán niet anders dan tot het uiterste gaan voor Zijn geliefden, en dus Zijn leven uitgieten.

Het sublieme aan het christelijke 'goede nieuws' is dat de Allerhoogste de allernederigste is: dat de Koning als een Lam wordt, de Zoon van God de voeten wast, de Almachtige totaal weerloos aan een kruis hangt. De grootste kracht wordt zichtbaar in de grootste zwakheid. Van Eyck had begrepen dat **dé allerhoogste daad ooit** daar in Openbaring 4-5 de beloning ontvangt die hij verdiende. Wat Jezus gedaan heeft is zonder competitie de allergrootste overwinning uit de mensengeschiedenis.

Daarom gaat **alle aanbidding van het universum**, naast God, naar dat Lam! Daarom is Hij zó waardig! De intensiteit van deze aanbidding is voor ons niet voor te stellen: '**extatisch**' is nog een veel te zwak woord. Het moet zo iets zijn als 10.000 volt. Het 'zien' van wat Jezus gedaan heeft moet ons 'van onze sokken blazen'. Hier proeven we iets van aanbidding in haar puurste vorm: het woord 'ik' komt niet eens voor in hun lied. Alles draait om "U bent waardig", vol van de opperste verbazing. Zulke 'magnetische straling' gaat van God uit dat engelen en mensen niets anders kunnen dan zich zo plat mogelijk voor Hem neerwerpen. Zijn aanwezigheid is onweerstaanbaar, verpletterend: niemand kan nog op zijn voeten staan. Als God miljarden melkwegstelsels geschapen heeft met één woord, hoe kan een mens zich dan verheffen tegenover Hem? Daarom gaat deze aanbidding ook '**dag en nacht**' door: nooit is Hij genoeg geprezen.

In de middeleeuwse theologie en filosofie werd het hoogste geluk gedefinieerd als de '**contemplatio Dei**': het directe aanschouwen van God zelf – gebaseerd op Davids Psalm 27:4. Hoe zou de eeuwigheid ooit 'saai' kunnen zijn – zoals zoveel mensen denken? God kan niet anders dan **de boeiendste Persoon van het heelal** zijn. Wie níet in Zijn nabijheid wil zijn, kent Hem nog niet zoals het behoort.

Als dit tot ons doordringt, merken we pas dat **Van Eycks voorstelling nog zéér beperkt** is, zelfs met ernstige verschillen en tekorten: de meeste onderdelen van zijn kunstwerk zijn véél minder qua inscenering dan in Openbaring, en de

engelen en aanbidders lijken nog 'ver weg' van God, verstrooid, 'er niet bij'. Toegegeven, de visioenen waarheidsgetrouw uitbeelden met penseel en verf is onmogelijk. Hoe zou hij honderden miljoenen (!) engelen moeten schilderen, een onafzienbare menigte, zoals op aarde nog nooit bij elkaar gezien is?

Het visioen komt tot een climax wanneer élk schepsel "*in de hemel, op aarde en onder de aarde en in de zee*" - dus elke engel, elke mens én elk dier - in koor dezelfde belijdenis uitroepen: **het grootste massakoor ooit**. Wat dit op aarde het meest benadert is een WK-voetbalmatch, waar 100.000 supporters helemaal 'uit hun dak' gaan en hysterisch worden. Het stadion is dan 'elektrisch geladen'. De hemelse aanbidding zal deze kick echter duizenden malen overstijgen: honderden miljoenen engelen en álle levende wezens die in één koor roépen...,het is met niets te vergelijken. Een eind verder, in Openbaring 15:3-4, zingen ook de overwinnaars **het lied... van het Lam**: omdat Hij dé overwinnaar is.

En uiteindelijk zal in de hemel hét grootste feest van alle eeuwen plaatsvinden: **de bruiloft van het Lam** (Openb. 19:7)! Hij, die de allerhoogste is en op de centrale troon zit, zal verenigd worden met zijn Bruid. "*Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam*" (19:9): het is het grootst mogelijke voorrecht, om bij dit eeuwigdurende feest te mogen zijn. Wij, u en ik, zullen niet alleen gasten en bezoekers mogen zijn – dat zou al een héél grote eer zijn -, maar zelfs deel van die Bruid. Daar zullen alle mensen, ook de kleinsten, "als koningen en priesters" zijn (Openb. 5:10). Als "mede-erfgenamen van Christus" (Rom. 8:17) zullen wij **delen in alle heerlijkheid** van Gods Zoon! De uitnodigingskaart voor het hemelse feest is al lang geleden verstuurd. Zie je ernaar uit? Ben je al bezig je voor te bereiden en 'mooi' te maken hiervoor? Hoe intens...?

Dit is de hemelse wereld waar het Lam Gods naar verwijst. Het boek van Ignace Demaerel heet: *Het Lam Gods: een hemels meesterwerk - Het intrigerende mysterie achter Johannes' visioenen* (Uitgeverij Boekscout, Soest (NL), mei 2026, 118 p., ISBN 9789465444321); prijs: €21,50, incl. verzendkosten. 56 hoge resolutie afbeeldingen laten de lezer mee genieten van de kleinste details.

Alle verdere info:

<https://ignacedemaerel.be/boeken/het-lam-gods-een-hemels-meesterwerk/>

Hier kan je zelf elk paneel bewonderen tot op de millimeter: <https://legacy.closetovaneyck.be/#home/sub=VIS>.

